

TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

Etenduskunside osakond

Teatrikunsti õppekava

Maaja Hallik

„MINU ELU KUNSTIS“

Praktiline lõputöö

Juhendaja: Kalju Komissarov

Viljandi 2013

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
ESIMESED SAMMUD	4
„KARDEMONI LINNA RÖÖVLID“	7
„NULLPUNKT“	11
„INETU!“	14
„MEREVAIGUPÄRLID“	17
KUULDEMÄNG „JÄNKUTÜDRUK“	20
„UNISTA!TUD“	21
„ARIOSO“	24
KOKKUVÕTE	27
LISA	28
KASUTATUD KIRJANDUS	32

SISSEJUHATUS

Käesolev kirjatöö võtab kokku minu Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia teatrikunsti eriala näitleja suunal veedetud neli õppeaastat ja peegeldab minu mõtteid ja tundeid seoses õppetöö käigus kokku puutunud inimeste, lavastuste, õpetuste, õppimiste ja isiklike väljakutsetega. Kuna teatris kasutatav praktiline sõnavara põhineb paljuski tunnetusel ja on seega välja arenenud vastavalt vajadusele (ei pruugi alati vastata teadusliku keele nõuetele), siis kasutan ka siinses kirjatöös seda sama praktilisest vajadusest välja kujunenud keelt, mis, mulle tundub, suudab minu mõtet antud kontekstis kõige paremini edasi anda.

Esimeses peatükis käsitlen kokkuvõtvalt 1. ja 2. õppeaastat ning neil aastail minu jaoks toimunud olulisimaid sündmusi ning õppetööga seotud eneseavastuslikke kogemusi. Järgnevates peatükkides võtan lähema vaatluse alla kõik kooliaja jooksul tehtud diplomitööd.

ESIMESED SAMMUD

Esimene aasta teatrikoolis on justkui üks lõppematu avastuste rada. Maailm, mis on siia maani paistnud iseenesest mõistetavana, hakkab järsku omandama mingisuguseid uusi värvinguid ja vorme, helisid ja hääli. Mäletan hästi, kuidas ühel esimestest koolipäevadest palus Kalju Komissarov meil kõigil õuna kooli kaasa võtta. Vaatlesime oma õunu. Igaühe oma oli veidi erinev. Nuusutasime neid. Katsusime. Meenutasime, milliseid assotsiatsioone meil seoses õuntega tekib. Siit peale pidi algama tihe töö tähenduste otsinguil ja iseenda vormimisel tähenduste kunstiliseks edastajaks.

Esimesed sammud millegi poole püüdlemisel on alati keerulised. Nii ka teatrikoolis. Kõigepealt tuleb valusa hoobina vastu võtta see purustatud illusioon, et ma tegelikult ei olegi veel „andekas ja oskuslik – valmis – näitleja“. Et sinna on veel väga pikk tee käia, tee, mis iga astunud sammuga lühenemise asemel hoopis pikemaks venib. Ka minul tuli see löök vastu võtta esimese semestri lõpul, eksamite aegu, kui järsku mõistsin, kui palju tööd on veel vaja teha, et jõuda ka reaalsuses selleni, mis mu kujutluses juba nii ehedalt kohal oli – suuri tundeid oskuslikult edastav, füüsiliselt võimekas, kõrge intelligentsiga näitlejanna Maaja Hallik.

Kui olime semestri algul hakanud tegelema etüüdidega, olin tundnud end väga hästi. Mitmed etüüdid kukkusid vaimukalt välja, suutsin improviseerida ja tundsin end heas loomingulises meeleolus. Keeruliseks muutus olukord siis, kui tuli kätte aeg neid samu etüüde korrata ja kinnistama hakata. Varem mind nii toetanud improviseerimine pidi asenduma kindla joonise täitmisega. See muutus minu jaoks järsku ületamatuks raskuseks. Tundsin, kuidas muutun puiseks, mehhaaniliseks, täidan lihtsalt skeemi, suutmata oma tegevusse kaasa tuua elulisust. Mehhaanilisusega olen pidanud võitlema tegelikult läbi kõigi nelja kooliaasta.

Samal ajal hakkasin ka märkama, et mulle algul nii nutikatena tundunud etüüdide ideed ei olnud tegelikult sugugi nii erakordsed. Teiste ideed tundusid mulle nüüd enda omadest palju paremad. Algas iseenese pidev võrdlemine teistega. Võrdlemist võimendas

omakorda see, kui meile eksamijärgselt tagasisidet anti ja hinded pandi. Tundsin end tohutult kehvasti ja andetult. Sealt sai alguse ka alateadlik püüd teha ikka teiste moodi, olla teiste moodi, kaotades seejuures tegelikult iseenese eripära ja individuaalsust, mida hakkasin taasavastama alles kolmanda kooliaasta lõpus. Tagantjärele mõistan küll kui mõttetu ajaraiskamine see tegevus oli, kuid samas - ju ma pidin sellest aru saamiseks just nimelt selle ise läbi tegema.

Mõistan, et neil esimestel kooliaastatel õppejõudude poolt jagatud aktiivne kriitiline tagasiside oli mingis mõttes vajalik, et mind mugavustsoonist välja tuua. Siiski oleksin nii väga oodanud, et peale seda „lahti võtmist“ oleks keegi seisnud minu kõrval ka siis, kui oli aeg hakata end tagasi kokku panema. Seda aga kahjuks ei juhtunud. Kahe viimase õppeaasta keerukusi – „kokku panemise aega“ - puudutan veidi edaspidi, lavastusi analüüsides.

Esimese õppeaasta teisel semestril olukord minu jaoks võrreldes esimese semestriga siiski paranes. Adeele ja Marika poolt lavastatud „M.P.T.T ehk Mida Polnudki Tarvis Tõestada“ oli mulle heaks võimaluseks rakendada taaskord oma improviseerimisoskusi. Tuli luua mitmeid pigem groteski kalduvaid tegelaskujusid, mis vabastasid mind sel hetkel etüüdides olnud puisusest. Kuigi kordamise keerukus ilmnes ka siin, siis oli selles lavastuses kaasa tegemine minu jaoks oluliseks sündmuseks kooliaja jooksul. Eelkõige vist selle tõttu, et avastasin seal kõledas ja õlilõhnalises lennukitehases mängides, et kui olukord ja tingimused on mulle soodsad, siis olen küll suuteline looma ja laval vaimukas ning särav olema. Õnnestumist on alati hea kogeda, see lisab enesekindlust ja tiivustab edasi püüdlema.

Teise õppeaasta tegemistest pean olulisimaks Peeter Raudsepaga tehtud „Harala elulugusid“. Erialatunnid Peeter Raudsepaga olid väga arendavad. Mulle sobisid väga tema

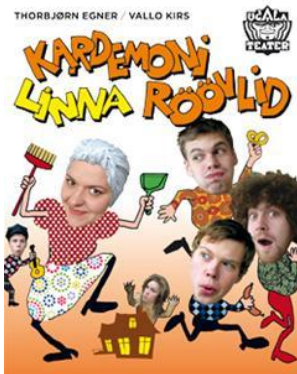
töömeetodid - läbi kehatunnetuse teksti mõtestamine ja välise joonise pealt sissepoole liikumine. Peeter tegi meiega väga huvitavaid harjutusi Yoshi Oida, Mihhail Tšehhovi, Alexandri tehnika varamuist. Minu liigsele analüütilisusele kippuva meele jaoks oli see väga tasakaalustavaks abivahendiks. Kindlasti olid olulised ka Kalju Komissaroviga erialatundides tehtud katkendid eesti klassikast (sain lavale astuda Kitzbergi „Tuulte pöörise“ pärit Leenana, Tammsaare „Kõrboja peremehest“ pärit Eevina), samuti tegime stseene ka Tšehhovi „Kolmest õest“. Kalju õpetas Stanislavski süsteemi kohaselt teksti analüüsima ja stseeni mängimisel tegevuste loogikat, pealisülesannet, rolli- ja näitlejaperspektiivi jne. Kalju ja Peetri erialatunnid klappisid kombinatsioonina minu meelest hästi, sest täiendasid üksteist, näitasid kaht erinevat viisi ja nõnda sain kõige paremini leida enda jaoks nende õpetustest sobiva tee.

Esimestel semestritel kuulsin märkusena tihti seda, et olen kehaliselt krampis. Olingi. Olen mõelnud, et mis selle võis tingida. Olles mõttega intensiivselt millelegi keskendunud, tõmbusid minu lihasedki pingesse, justkui tahtes toetada mõtet, näidates, et nemadki on asjaga kaasas. „Vaimne ärksus“ kandus kehasse ja kangestas lihased. Stanislavski poolt toodud metafoor näitlejast kui kaslasest hetk enne rünnakut on tegelikult ääretult ilmekas. Isegi kui looma kontsentreeritus on haripunktis, suudab ta kehaliselt siiski jääda lõdvestunuks. See oskus peab olema ka näitlejal. Kooliaastatel jooksul püüdsin seda teadmist järk-järgult rakendada asuda.

„KARDEMONI LINNA RÖÖVLID“

2.õppeaasta 2.semester

Kursavend Vallo Kirs lavastas Ugala teatri fuajees lastele mõeldud loo „Kardemoni linna röövlid“. Minu kanda oli Lõvi roll. Esialgu tundsin kerget pettumust, et olin endale saanud rolli, mis lavastuse jooksul vaid paar sõna ütleb. Hiljem aga hakkasin seda pidama tänuväärt juhtumuseks. Lõvi mängimine andis mulle võimaluse õppida partneritega paremini suhestuma. Neid tõesti ka nägema, mitte ainult vaatama. Kuna olin laval terve etenduse vältel, kuid enamuse ajast täitsin vaatlevat rolli, siis sain rahulikult teisi laval märgata ja jälgima hakata. Ma ei pidanud ise olema tähelepanu keskpunktis, nõnda tundsin, et mul lasus selle võrra ka veidi vähem aktiivset vastutust. See omakorda tekitas pingelanguse ja võimaldas paremini laval kohal olla. Reaktsioonid mängupartnerite tegudele muutusid orgaanilisteks ning tundsin, kuidas ma ei täida mehhaanilist skeemi, vaid tõepoolest elan laval kaslase elu. Avastasin, et ausaks suhtluseks-suhestumiseks pean suutma lahti lasta hirmust „valesti tegemise“ ees, lõdvestuma, partnerit päriselt jälgima ning siis lihtsalt julgelt tegutsema.

Probleemiks kujunes aga miski, millest seda kõige vähem oleksin osanud oodata. Vaatamata sellele, et mul oli sõnalist osa väga vähe, tuli mul nii mõneski kohas etenduse jooksul lövi moodi mõirata. Prooviprotsessi käigus leidsingi endale mõirge, mida kutsusin esile kurgu põhjast võimalikult madalalt ja ragisevalt „mäooo“ karjudes. Esialgu polnud häda midagi, mõire kõlas päris usutavalt, mõjus lastele piisavalt hirmsana, aga samas mitte hirmutavalt ning kõik näis töötavat. Kui kolmandal õppeaastal jõulude paiku „Kardemoni linna röövlid“ taastati ning ta Ugalasse jõluetendusena mängukavasse võeti, muutus see mõirgamine mulle aga üle jõu käivaks. Nüüd mängisime vahepeal lausa kolm etendust päevas ning koormus häälele oli kõva. Minu vähetreenitud hääl ei pidanud sellele vastu. Peagi hakkas mu kurk pidevalt valutama ja oli selline tunne nagu kusagil kõris oleks miski verele kistud. Lõpuks muutus isegi tasasel häälel rääkimine mulle valulikuks. Kolmanda õppeaasta lõpuks leidsin end vaevlemas kilpnäärmepõletiku käes. Kindlasti oli vale häälekasutuse kõrval siin oma süü ka stressil, kuid kui oleksin tol talvel oma häält paremini hoida osanud, ei oleks olukord kindlasti nii hulluks läinud. Tunnen siiamani, et mu hääl ei ole korralikult treenitud. Tean, et peaksin sellega suutma individuaalselt veel rohkem tegeleda, kuid ise tehes ei suuda ma alati ära tabada, kas teen harjutusi õigesti või mitte. Kahjuks toimusid hääletunnid meil alati väga ebaregulaarselt ja ainult esimesel kahel õppeaastal, nii et tunnen, et ei saanud ka koolist vajalikku tugevat põhja alla. Siinkohal pean ka tunnistama, et väljaarenenud funktsionaalsest ja terviklikumast õppekavast pigem rohkemate koolitundide ja vähesema esinemispraktikaga olen palju unistanud. Kui koolitunnid oleksid ühtlasemalt olnud jaotunud nelja aasta peale, usun, et mul oleks olnud võimalik läbi järjepideva töö rohkem omandada kui praegusel viisil, kus pidin kahe aastaga kiirkursusena kõik teadmised omandama. Jah, eriti oleksid regulaarsed hääletunnid õppejõu juhenduse all mulle väga palju tähendanud.

Kuna Lõvi ei väljendanud ennast läbi sõnade, siis sai see võimalikuks läbi kehakeele. Leiutasin viise, kuidas Lõvi võiks erinevatele sündmustele reageerida – kuidas väljendab ta oma ükskõiksust, huvi, agressiivsust, hoolivust jne. Samuti töötasin sellega, kuidas Lõvi liikumist muuta kassilikult voolavaks, pehmeks, kuid samas reageerimismomendil täit valmisolekut väljendavaks. Esimesteks etendusteks olin oma rolli(liikumis)joonise päris korralikult läbi töötanud. Keerukaks muutus olukord peale pooleaastast pausi, jõluetenduste aegu. Skeem meenus kergesti ning seetõttu ei pingutanud ma taastusproovide ajal just ülemäära, tundus, et „see asi on mul käpas“. Etenduste algades taipasin aga, et liigutuste ja reaktsioonide sisemine põhjendatus oli mu mälus ikkagi hägustunud ja seetõttu jooksin etendustel paljud rolli „nurgad maha“. Märkasini, et mitmed reaktsioonid, mis enne olid tulnud

loomulikult, olid nüüd muutunud mehhaanilisteks. Selle läbi vähenes minu mängu ehedus ja asemele tuli mängitsemine – see teada-tuntud hädaabinõu, mis tegelikult ei tööta. See kogemus andis mulle vähemalt teadmise, et peale lavastuse mängimises olnud pausi, on äärmiselt oluline enda jaoks uuesti meelde tuletada kõik sisemised reageerimise loogikad ning mitte jääda ainult kehasse automatiseerunud skeemi täitmise juurde.

Olen pidanud neil aastatel teatrikoolis oma kehaga palju vaeva nägema. „Kardemoni.“ ajal tegelesin palju ka kaela sirutamise ja üleüldisemalt selja sirgu saamisega, mis on minu jaoks olnud alati väga problemaatiline. Oma pika kasvu tõttu kipun ikka veidi küüru vajuma. Samuti olen „Kardemoni.“ mängides kokku puutunud keha õigeaegse lõdvestamise raskustega. Usun, et olen läbi kogemuste küll selle mõistmiseni jõudnud, kui oluline on keha lõdvestamise oskus ja kui palju vaeva toovad kaasa kehalised pinged, kuid ei suuda seda mõistmist veel alati täiel määral rakendada. See arusaam on omandanud minu jaoks küll tähenduse, ta ei ole nüüdseks enam lihtsalt raamatutarkus, õppejõu poolt öeldud tarkus, kuid siiski leian aeg-ajalt ennast jälle samadesse lõksudesse kukkumast. Kui mängisime „Kardemoni...“ 3.õppeaastal jõuluetendustena, siis tegin pidevalt üht ja sama viga, millest alles hiljem aru sain. Mängides, et ründan Lõvina kedagi, tõmbus mu keha ründemomendil alati krampi. Arvasin, et see intensiivistab minu vihast ja kurjakuulutavat rünnakut, kuid hiljem video pealt tehtut vaadates nägin, et vaatajale polnud see minu suur lihaste krambitamine läbi paksu kostüümi üldse nähagi. See oli olnud aga ka üheks põhjuseks, miks ma oma häälele haiget tegin – kuna keha oli pinges, ei saanud hääl korralikult toelihaste tuge taha ja pressis end kõri pealt. Olin mõttetult pingutanud, ennast kahjustanud ja sellest ei olnud isegi mitte mingit kasu olnud. Nüüd, 4.õppeaastal kui Kultuuridessandi raames mängisime „Kardemoni...“ mõned korrad veel, sain teadlikult sellest veast õppida. Leiutasin uue viisi, kuidas Lõvi võiks plastilisemalt rünnata, et see ka välja paistaks ja samas vahva oleks. „Ründasin“ nüüd kehaga laiemalt liigutades ja õhku kahmates, mis mõjus lastele hoopis naljakamalt kui varasem vihane ja keha krampi tõmbav rünnak.

Neil etendustel suutsin uuesti üles leida ka selle mängurõõmu, mis tihedate jõuluetendustega veidi kaotsi oli läinud. Tundes ise rõõmu sellest, mida teed, mõjub see paratamatult ka vaatajale hoopis teistmoodi. Ta tunnetab energeetiliselt selle vahe ära. Positiivseid avastusi oli veelgi – näiteks taasavastasin nende etenduste käigus kassiliku naiselikkuse Lõvis, mis jõuluetendustel oli kaotsi läinud, kuid mis tegelikult rolli väga rikastas ning samuti mõistsin, et kui algselt olin hoidnud koguaeg jäika näoilmet, mis emotsioone ainult silmadega väljendas (tahtsin olla võimalikult looma moodi), siis tegelikult

ei toetanud see teguviis mind alati. Mõnes kohas töötas too emotsiooni mitte reetev nägu väga hästi, kuid mõnes teises kohas aitas tegelikult just näoga oma segaduse või üllatuse mängimine. Tuleb alati üles leida see, mis tegelikult töötab ja mitte kinni jääda, isegi siis, kui miski on tundunud mõnel ajahetkel ainuõige. Tegelaskuju võib ja peab ka aja jooksul vähehaaval arenema, siis on ta elav ja kohalolev.

„NULLPUNKT“

3.õppeaasta 1.semester

Õppejõud Jaanika Juhanson lavastas meiega Rakvere Teatris noortele suunatud loo „Nullpunkt“, mille stsenaarium põhines samanimelisel Margus Karu romaanil. Lavastuse tööprotsess toimus kahes osas, 2011. aasta suvel ja seejärel sama aasta septembris. Suvisel perioodil tegime palju improvisatsioonilisi etüüde, et mängida lahti kõik need suhterägastikud, mis peategelase Johannese (keda mängis kursavend Kristian Põldma) elus olid. See oli väga vajalik, kuna hiljem kujunes lavastus oma olemuselt võrdlemisi eklektiliseks ja siis toetas vähemalt see mälestus suvel pikemalt lahti mängitud stseenidest neid mõnda lauset, mis nüüd tuli sama tähenduslikult edasi anda. Kuigi oli huvitav teha lugu teismelistest ning seeläbi ka meenutada, kuidas ise sai kunagi samu tunde puhanguid läbi elatud, siis oli tööprotsess minu jaoks ikkagi väga vaevaline. On ilmselt võimatu, et iga lavastajaga oleks ühtmoodi hea klapp ja minule töö Jaanikaga kahjuks hästi ei sobinud. Jaanika temperamentsus lõi mu pigem lukku ja mul oli väga keeruline end avada ja mänguline olla.

Kõige suurem katsumus oli kujutada Liisat, kelle näol oli tegemist klassi võimukaima tüdrukuga, kes võis tihti teistele teravalt öelda, kui talle miski ei meeldinud. Fantaasiakujuna kujutasin teda päris hästi ette. Ta pidi olema konkreetne, autoriteetne, oskama salvata, olema väga eneseteadlik ja pidama enda tõde ja õigust absoluudiks. Mul oli põhikooli ajal olnud taolisi klassiõdesid nii mõnigi, nõnda võtsingi ühe neist endale prototüübiks. Sellele vaatamata ei suutnud ma teda järele teha. Mäletan üht proovi, kus lavastaja Jaanika Juhanson minu peale peaaegu et karjus, kuna ma nii ebausutavalt mõjusin. Vaatamata minu pingutusele oma prototüübilt omadusi üle võtta, muutus minu mäng siiski üleüldiseks „paha“ kujutamiseks. Seda enam, et ma isiklikus elus ei ole kunagi eriti osanud teravalt öelda. See oli ehk hetk, kus mõistsin, et tõepoolest - inimese enda natuur paratamatult määratleb ka teataval määral seda, milliseid rolle ta usutavamalt suudab ette kanda ja milliseid mitte. Nõnda oli mulle teiseks taoliseks väljakutseks näiteks Nataša mängimine „Kolme õe“ katkendis teisel õppeaastal, kus samuti nägin ränka vaeva, et usutavalt terav olla. Tol korral ei saanudki ma sellega tegelikult hakkama. Ma ei julge väita, et ka Liisat mängides oleksin selle „kätte saanud“, kuid vähemalt mõistsin midagi olulist – iga tegelaskuju puhul tuleb üles leida tema inimlikkus. Tema ise ei arva, et ta käitub valesti. Inimesed usuvad tavaliselt ikka, et see, mida nad teevad ja kuidas käituvad, on õige ja põhjendatud. Liisa arenes läbi etenduste ikka edasi ning mõnel etendusel tundsin ennast temana isegi päris hästi.

Olen iseloomult üpriski analüütiline ja enese suhtes kriitiline. Teatud määral on see ilmselt hea omadus, kuid pean tunnistama, et ma ei ole suutnud seda siiski alati õigetes kogustes doseerida. Olen seetõttu endale nii mõnelgi korral ülekohut teinud ja kriitilisusest tuleneva lisapinge tõttu on ka minu mäng lõppkokkuvõttes hoopis kannatanud ja mitte sellest kasu saanud. Ka „Nullpunktis“ olid mõned stseenid, mille mängimine oli mulle suureks väljakutseks ja seda just hirmu tõttu, kohustuse tõttu mitte eksida, mitte mängida „valesti“, sest teadsin, et muidu süüdistan end etenduse lõppedes veel kaks päeva ja kannan seda halba enesetunnet kaasas. Pärast etenduse lõppu analüüsisingi alati põhjalikult neid stseene, mis ei olnud minu arvates välja tulnud ja katsetasin mõttes, millise hääletooni ja tunnetusega ma mingit sõna oleksin pidanud ikka ütleva. Võisin sedaviisi mingi detaili kallal norides mitu tundi veeta. Järgmisel etendusel sellest tavaliselt kasu siiski ei olnud, pigem oli see lihtsalt painajalik enese kiusamine. Kuidas hirmu neutraliseerida, sellest lahti lasta, seda mitte tunda? Ka „Nullpunkti“ etenduste puhul utsitas ta mind takka, et alati kiiresti stseeniga lõpule jõuda, et kallist lavaaega mitte rohkem kulutada. Mängulustist oli asi kaugel.

Olen teatrit tehes päris palju pidanud kokku puutama õige-vale vastandusega endas.

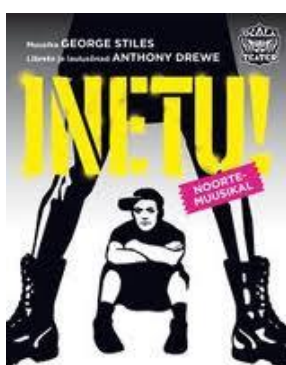
Minu nõrkuseks on see, et kipun lahterdama asju õigeks või valeks ja kuna kuidagi ei ole võimalik alati oma ideaali järgi käituda, siis olen tundnud tihti, et teen „valesti“. Ma ei saa hakkama nii nagu tahaksin. Kohutavalt destrukttiivne tunne. Alles hiljuti avas üks inimene mu silmad, näidates, kuidas õige ja vale vahele mahub veel terve lõpmatu hulk võimalusi, milles me tavaliselt elame. Alati ei saa olla perfektne. Tegelikult ei saa seda kunagi. Ja näitlejana ei saa, ei tohi elada vaid õige-vale vastanduses. Selline näitleja ei pea kaua vastu.

See juhtus „Nullpunkti“ viimase etenduse eelses taastusproovis, kui mind tabas järsku arusaam, et aga milleks kõik see kannatus? Milleks pean muudkui närvitsema? Tundsin korraga rahu. Mängisin selles proovis (etendusel kahjuks siiski sama enesekindlat rahulikkust ei suutnud säilitada) vist küll esimest korda teatud stseene nii, et tundsin end olevat tõeliselt kohal, mõttega kaasas, tegutsemas ja suhtlemas. Kui kerge oli siis järsku mängida. Kõik tuli justkui iseenesest, emotsioon tekkis tekstile taha ja mul ei olnud üldse vaja keskenduda ühelegi sõna tonaalsusele või näoilmele. See, mida vaja oli, tuli ise. Kõik oli tervik.

„INETU!“

3.õppeaasta 1.semester

Õppejõud Kalju Komissarov lavastas meie ja noorema kursuse tudengitega Ugala Teatris koguperemuusikali „Inetu!“. Mängisin Tema Majesteet part Grace´i ja lennuväelasest hane Hannat. Grace´ina tuli mul lavale ilmuda aeg-ajalt esimeses vaatuses ning seejärel alles teise vaatuse lõpus. Selle lavastuse mängimisel oli mul tihti keerukas olla loo tervikuga pidevalt kaasas. Peas kõlasid küll kuuldud õpetussõnad: „Näitleja ei tohi mängida ainult oma rolli, vaid peab pühenduma tervele lavastusele“, kuid kuna etenduse jooksul oli mitmeid kohti, kus võisin tükk aega etteasteruumis istuda, siis kippus terviku jälgimine teinekord ikkagi käest libisema. Ning kui siis tuli aeg lavale minna, täitsin vaid skeemi, „mängisin ainult oma stseeni“. Kui olin mingil hetkel selle enda poolt tehtava haltuura läbi näinud, siis proovisin leiutada viise, kuidas laval toimuvaga rohkem seotud olla. Hakkasin lava kõrvalt toimuvat jälgima. See aitas mind tegelikult väga - suutsin hoida end loo arenguga kursis, näha tervikpilti paremini. Tundsin, et see tõstis ka minu mängukvaliteeti, kuna lugu jälgides elavdus minu kujutluspilt ja pani lavale jõudes mängumootorigi paremini tööle.

Ugala teatri suur lava on tõepoolest suur. Seistes seal, pimestatuna tuledest ning nägemata mustavas saalis istuvate inimeste nägusid, ainult aimates selle üüratu inimmassi kohalolu, võib tekkida nii mõnelgi päris hirmuäratav tunne. Nii ka minul. Usun, et justnimelt hirm ongi olnud minu põhiliseks loominguks pärssivaks jõuks. Olenevalt olukorrast on see olnud hirm läbikukkumise ees, suutmatuse ees minule usaldatud vastutust kanda, hirm andetu olemise ees või hirm selle ees, et mind võrreldakse, veel palju muudki. „Inetu!“ etenduste puhul oli selleks hirm suure ning anonüümse publiku ees. Kõik need inimesed, keda mina ei näe, aga kes jälgivad iga minu liigitust, hindavad seda, kas ma neile parasjagu meeldin, kas olen oma rollis piisavalt veenev.

Grace´ina lavale tulles pidin alati päris tükk aega kõigepealt lava esiosas paigal seisma ja ümberringi toimuvat tegevust jälgima. Esimeste etenduste aegu tundsin, kuidas mind valdas sinna seisma jõudes alati kangustus. Jalad hakkasid värisema, keha muutus puiseks. Tunnetasin, et vähemalt osa publikust jälgib minu reaktsioone toimuvale ning ei suutnud selle teadmise juures üldse lõdvestuda ja mängule keskenduda. Hiljem mõistsin, et see ebamäärane hirm publiku ees oli tugevalt seotud sellega, et ma ei tundnud ennast Grace´i rollis veel kindlalt. Mul ei olnud tema olemusest veel head ettekujutust. Ma ei olnud Grace´i tegelikult veel „leidnud“, seega puudus mul ka vajalik enesekindlus, mis võimaldanuks publiku hindavast pilgust lihtsamini üle olla ja keskenduda stseeni mängimisele. Minu enese ebakindlus muutis publiku minu jaoks selleks hirmutavaks kümnepealiseks koletiseks, kes vale liigituse korral mind nahka võiks pista. Ühel hetkel, kui hakkasin Grace´i tegelaskuju juba paremini tajuma, siis kadus ka jalgade värin ning minu energia, mis enne lihtsalt hajus saali, võis nüüd kontsentreeritult laval tööle hakata ja seeläbi ka publikuni jõuda. Ma ei ütle, et ma olen sellest ajast peale alati suuteline täielikult laval toimuvale keskenduma ja publiku hindavat pilku üldse mitte tajuma, kuid vähemalt suudan selle olulisust endale juba teadvustada. Ma tõesti usun, et publikut ei tohiks kunagi karta, neid inimesi peab hoopis armastama. Neile peab tahtma anda. Ilma selle tahteta oleks teatri tegemine ju üldse mõttetu.

Enese heas füüsilises vormis hoidmise vajadust tuletasid mulle taaskord meelde „Inetu!“ etendused. „Inetu!“ oli minu jaoks esimene kogemus aktiivselt laulda ja tantsida korraga. Pidin õppima oma jõudu jagama, et end mitte kohe numbri alguses jõust tühjaks tõmmata. Oli tarvis ka häält üpriski valjult rakendada - taaskord seisin tuttava probleemi ees mitte oma häälele ning kõrile liiga teha. Niipea kui mu keha läks pingesse, ei saanud ka hääl korralikku tuge alla ja neil kordadel hakkasingi kõrist häält välja pressima. Teadsin, et pean lauldes tervet oma keha õigesti kasutama, mitte ainult kaelast ülevalpool asetsevat piirkonda.

Vaja oli rakendada diafragmat, kõhulihaseid, õiget sügavat hingamist. Alati enne etendust tegin pikalt soojendust, et keha ja hääle valmisolek lavale astumiseks oleks maksimaalne. Mõnedel etendustel tundsin, et sellest oli ka väga palju kasu. Teinekord aga tuli sellegipoolest lavanärv sisse ja ma ei suutnud järjekordselt oma teadmisi praktikas korralikult rakendada.

„MEREVAIGUPÄRLID“

3.õppeaasta 2.semester

Kolmandal õppeaastal tuli kõigil kursuse näitlejatudengitel luua monolavastus. Tükk aega otsisin sobivat materjali ning leidsin selle lõpuks lähemalt kui oleksin osanud arvata. „Merevaigupärlid“ põhineb minu 101.aastase vanavanaema mälestustel tema elust aastail 1941-1956. Sellesse perioodi jäi sõjaaastail Eestis toimunu ning ka Siberis veedetud aeg. „Merevaigupärlid“ on väga tekstipõhine lavastus. Väljakutseks kujuneski, kuidas jutustada tund aega järjest lugu ja suuta seejuures pidevalt enda kujutuspilti elusana hoida ning püsida oma rolli mõtete juures läbi terve lavastuse. Mõnel korral olin suuteline oma kujutuspildis looga nii kaasa minema, et selle esitaminegi tuli väga kergelt. Kurvas kohas tundsin ka ise hingeliigutust, rõõmsas kohas ka ise rõõmu. Kui järgmisel korral see aga sama hästi ei õnnestunud, sattusin segadusse ja tundsin vajadust seda emotsiooni vähemalt imiteerida, mis tundus endale sisimas tegelikult võltsi tegevusena. Samuti tegelesin ka alatasa jälle sellega, kuidas mitte „kukkuda ära“ analüüsivasse, kõrvaltvaataja positsiooni. Ahvatlus oli nii suur hakata juba keset etendust vaagima, et kas ütlesin eelmise lause ikka piisavalt usutavalt või kui miski tuli hästi välja, siis rõõmustama juba keset etendust. Kuidas suuta alati hoida täit keskendumist, täit fookust sellel, mida laval teen ja räägin? Võib loota, et küllap see oskus tuleb praktikaga, kogemusega, samas tunnen vajadust ka väljaspool lava seda harjutada. Kui nüüd veidi unistada, siis mulle meeldiks väga, kui mul avaneks tulevikus võimalus veeta veidi pikemalt aega mõne teatritrupiga, kes praktiseeriks vaimseid ja energeetikaga seotud harjutusi lavalise keskendatuse saavutamiseks. Mulle oleks taolisest kogemusest ilmselt palju abi, et suuta ehedamalt sama esitust ikka uuesti ja uuesti korrata.

Kuna tekstimassiiv oli võrdlemisi suur, siis tuli palju nuputada, kuidas tempo-rütmiliselt lavastust liigendada. Kasutasin ka kahe muusiku abi, kes muutsid helipildi palju rikkalikumaks, sellegi poolest tuli ka teksti ennast kuidagi liigendada. Etenduste ajal pidin valvsalt tajuma, millal tõsta tempot, millal aga lasta mingil kohal pikemalt mõjuda. Õnneks on mul tempo-rütmi intuiitiivne tunnetus alati väga tugev olnud ja nõnda see ei valmistanud mulle erilist keerukust. Pööretena lavastuse üldises kulgemises mõjusid kindlasti ka teksti sisse pikitud lühikesed stseenid, mil kursusekaaslased Katrin ja Kristian publiku seast püsti tõusid ja minuga dialoogi astusid. Nende kohtade puhul oli väga oluline intensiivne alguspunkt, et nad mõjuksid üllatavatena ja ärataksid vahepeal ehk liiga mugavalt kuulama jäänud teatrikülastaja jälle üles.

„Merevaigupärlite“ puhul kasutasin Salme tegelaskuju loomisel Mihhail Tšehhovi psühholoogilise žesti abi. Olime Peeter Raudsepaga psühholoogilist žesti õppinud teisel õppeaastal kui tegelesime „Harala elulugudega“ (vabavärsis luuletused, mis võtsid kokku mõne inimese eluloo tähtsamad seigad.) Tol korral oli mul sobiva žesti leidmisest palju abi olnud – kui kaotasin mõnel hetkel kontakti oma tegelaskujuga, selle tunnetusega, et milline on tema põhiolemus, siis psühholoogilise žesti tegemine kasvõi mõttes aitas mind jällegi õigele lainele viia. Salme žestiks kujunes alaseljast mööda selga ülespoole kuni peani suunduv voolujooneline liikumine. See sündis tunnetuslikult ja tundus väga õige. See väljendas minu jaoks Salme tugevust ja jõulisust.

Selle lavastuse puhul ei saa mööda vaadata ka interaktiivsest poolest, millel oli väga oluline osa. Otsisin viise, kuidas publikut aktiivsemalt etendusse kaasata. Publiku ülesandeks sai etenduse jooksul teatud kohtades luua helilisi taustu, nii öelda atmosfääre. Lisaks tuli neil

kohati ka lavastuse teksti ise ette kanda. Ettevalmistava abinõuna mängisime enne lavastuse algust kõik koos üht mängu, et inimesi veidi avada ja eesseisva suhtes paremini häälestada. Samuti said kõik mängureeglid ennetavalt selgeks tehtud, et etendus ise saaks segamatult kulgeda. Publik tuli üllatavalt hästi kõigil etendustel toimuvaga kaasa. Usun, et inimestele tegelikult meeldib ise osaleda, ise teha, kui selleks on võimaldatud pingevaba õhkkond. Siis kujuneb taolisest publikuga suhtlemisest tavaliselt midagi väga ehedat ja kohalolevat. Näitlejana ei olnud mul alates sellest hetkest, kui etendus pihta hakkas, laval väga palju võimalusi publiku tegevust juhtida. Pidin usaldama ja lootma, et enne kokku lepitu jõudis kohale ja et tullakse kaasa. Heliliste atmosfäärade hulka kuulus näiteks rongirataste heli jäljendamine, sõjalennukite ja pommide kukkumise helid, suveõhtu hääled heinamaal jm. Jah, võib-olla ei kõlanud need helitaustad publiku esituses nii harmooniliselt nagu oleksin võinud loota, kuid sellegi poolest ei kahetse ma, et taolist lähenemisviisi katsetasin ja mulle tundub, et ka publik ise nautis seda.

Lisaks publiku integreerimisele, püüdsin lavastuse üles ehitada nõnda, et tähelepanu oleks pööratud kõigile inimese viiele meelele. Et oleks mida kuulata, mida näha, kuid samuti, mida maitsta (pakkusin etenduse käigus maasikaid), mille lõhna tunda (kujunduse osaks olid niisutatud kasevihad) ning kompimismeelt võisid elavdada teatud publikuülesanded, kus paluti kolistada, müra tekitada. Mind on alati paelunud see, kuidas teatrit inimestele lähemale tuua, külastajad otse teatrimaagia keskele asetada. „Merevaigupärlid“ oli üks esimesi katsetusi, kuid kindlasti tahan sel suunal ka tulevikus otsinguid jätkata.

KUULDEMÄNG „JÄNKUTÜDRUK“

3.õppeaasta 2.semester

Tööprotsess Taago Tubinaga kuuldemängu „Jänkutüdruk“ valmimisel oli lühike, kuid väga intensiivne. Mul on hea meel, et Taago tegi meiega enne kuuldemängu kallale asumist ka lühikese kursuse („Sissejuhatus audioteatrisse ja näitlejatöö kuuldemängulavastuses”), tutvustamaks kuuldemängude ajaloolist tausta ning arengulugu, lisaks eestikeelsetele kuulasime ka mõningaid välismaa kuuldemänge. Kuna olin antud valdkonnaga enne väga vähe kokku puutunud, siis leian, et taoline sissejuhatus oli äärmiselt vajalik.

Soome autori Saara Turuneni poolt kirjutatud kuuldemäng jäi mulle isiklikult siiski kaugeks, loo sügavamast tuumast ei saanud ma kuni lõpuni päris aru. Tööprotsess ise oli see-eest aga huvitav, kuna saime hääleliselt katsetada erinevate karakteritega. Minu tegelaskujud olid Rinnakas Pomm ja Liisi. Esimesel juhul pidin leidma võimalikult sensuaalse ja maheda, teise puhul aga peenikese ja irriteeriva hääletooni. Tekst ise andis ka mänguvõimalusi, nõnda oli huvitava väljendusvormi leidmine sel korral üpriski lihtne.

Lindistasime kuuldemängu sisse Tallinna raadiomajas. Salvestusvahendite kohalolu on alati faktoriks, mis toob endaga kaasa teatud lisapinge. See projekt ning ka mõned sarjades osalemise kogemused, mis mul kooliajal on avanenud, on olnud heaks võimaluseks õppida kohanema salvestusvahendite häiriva juuresolekuga. Väljakutseks on suuta teha kõike niisamuti kui siis, kui kaamerat või mikrit läheduses ei oleks. Suuta ära unustada, et kõik, mis teed, kohe jäädvustatakse. Teise külje alt vaadates on aga salvestusvahendeil minu meelest ka oma eelised, mis pinget just maha võtavad – on võimalus teha mitu korda, proovida niikaua kuni tuleb välja, erinevalt teatrilavast, kus on ainult üks võimalus.

„UNISTA!TUD“

4.õppeaasta 2.semester

„Unista!tud“ andis meile võimaluse laval esitada omi mõtteid enda nime alt. Usun, et see prooviprotsess muutis meid kursusena palju ühtsemaks, andis meile võimaluse üksteist paremini tundma õppida. Jah, huvitav, et jõudsime selleni alles nüüd, neljandal õppeaastal. See oli ka esimene lavastus, kus tundsin, et tänu tugevale grupiühitsusele töötavad kõik tõesti ühise eesmärgi nimel. Kuršaõde Marika Palm oligi pigem nagu juhendaja rollis, kes hõlmas tervikut, kuid samas oli kõigil protsessis osalejail päris suur sõnaõigus lavastuse valmimisel. Taoline töömeetod sobib mulle väga hästi. Tean, et on võimalik mitut moodi. Eesti teater on teadagi võrdlemisi lavastajakeskne, kuid leidub ka neid, kes tahavad ja viitsivad teistmoodi töötada. Ma leian, et kuigi on väga oluline, et oleks olemas tervikut hõlmav ja koordineeriv inimene, siis keske lavastaja olemasolu ei ole alati vajalik. Grupitööl on kindlasti omad eelised. Ta motiveerib aktiivselt kaasa mõtlema ja pidevalt panustama. Osavõtjana tunnen nõnda, et sündiv looming on rohkem ka minu enda oma, mitte ei tööta ma vaid kellegi teise loomingulise idee teenistuses. Ükski siin kirja pandud lause ei ole minu jaoks siiski vaieldamatu tõde ja ma ei taha väita, et kellegi teise visiooni elustamine ei võiks teinekord olla ka põnev väljakutse, siiski hindan ma väga grupitöömeetodit.

Prooviprotsessi jooksul kirjutasime mitmeid tekste, teemad olid seotud unistustega. Lõpuks jõudis lavastusse minu tekst, kus kõnelen sellest, et hetkel ma ei tunnegi näitlemisest nii suurt rõõmu. Otsin oma jõuallikat, otsin oma enesekindlust ja päris iseennast, et siis suudaksin laval olles inimestele tõesti midagi pakkuda, mitte seal niisama simuleerida. Teadmine, et räägin inimestele tõesti seda, mis on minu jaoks oluline ja et tänu julgusele rääkida oma lugu täie aususega, võin tõepoolest ka kellelegi kasulik olla, oli hea ja inspireeriv. Selle teksti esitamine on olnud üks minu kõige ehedamaid lavakogemusi. Jah, miski ei ole perfektne, sealgi ei olnud ma alati 100% nii mõttega teksti juures ja nii vahetult kohal kui sooviksin, kuid siiski tundsin seal kõige tihemini, et see, mida ma teen, on midagi väärt, et see on oluline. Seetõttu pidanud ma ka nii palju põdema, et „kas see sõna sai ikka õige intonatsiooniga öeldud või kas too käežest oli ikka omal kohal“. Suutsin keskenduda sisule ja nõnda tekkis ka õige vorm tegelikult ise juurde. Korraga ei tundunudki enam nii keeruline seista käed lihtsalt kõrval rippumas, ilma et peaksin nendega koguaeg vehkima ja see tulenes enesekindlusest, mida laval olles tundsin.

„Unista!tute“ puhul oli väga oluline osa ka tantsulisel poolel. Tantsud seadis tantsutudeng Evelyn Uisk. Ka Evelyn tegi meiega enne konkreetsete liigutuste õppima hakkamist palju harjutusi kehatunnetuse arendamiseks, ühendamaks emotsiooni ja keha, mõtet ja sellele vastavat kehalist impulssi. Kuna viimasel kahel kooliaastal on mul olnud probleeme häälega, siis oli puhtalt keha läbi väljendumine minu jaoks vabastavaks kogemuseks. Ma ei pidanud muretsema, kas teen oma häälele liiga või mitte ja kuna tantsimist olen alati ka nautinud, siis oli tantsude õppimise periood minu jaoks hoopis väga jõudu andev, mitte väsitav nagu võiks ehk arvata.

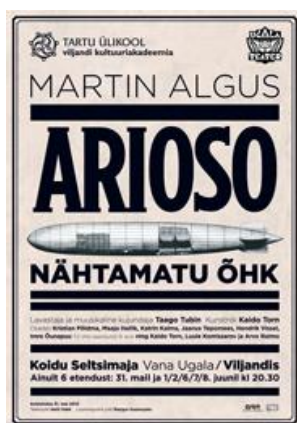
Millised on minu psühhotehnilised oskused? Olen veidi õppinud, kuidas teksti mõtet

hoida, seda edasi kanda, liigendada, et see kergemini vastuvõetav oleks. Samuti, kuidas õigel hetkel kruvida pinget, teisel hetkel aga mahendada ning pehmendada. Olen veidi saanud aimu, kuidas suhestuda oma tegelaskujuga, tunda temaga lavasituatsioonis analoogselt ning ka seda, kuidas sama situatsiooni ehedust ikka uuesti ja uuesti luua. Jah, viimane siinkohal loetletud oskustest on olnud minu jaoks keerulisim väljakutse. Minu jaoks on kõige kergem osa lavastusprotsessist alati see, kui materjaliga alles tutvutakse ning tehakse esialgseid improvisatsioonilisi stseene. Kui materjal on alles uus ja huvitav, siis tärkab minus alati ka inspiratsioon, tunnen, kuidas mul tuleb väga hästi välja. Kordamise ja fikseerimise faasis on aga alati üks pöördepunkt, mil tunnen tühimust ja samas hirmu, et ma ei suuda seda sama elusust enam taasluua. „Unista!tud“ etendustega läks õnneks veidi teisiti. Juba proovides püüdsin kasvatada endas mõtteviisi, et: „Maaja, sa pead olema võimeline sama lavastust veel kasvõi tuhandeid kordi mängima, ikka sama elususega. Sa saad hakkama!“. Toetades nõnda end ning mõeldes niimoodi pikemas perspektiivis, suutsin vähendada oma hirmu soorituse ees.

„ARIOSO“

4.õppeaasta 2.semester

Taago Tubin lavastab meiega viimasel õppeaastal Martin Alguse „Ariosot“. Antud ajahetkel on lavastuse prooviprotsess lõppfaasis ja esietendus järgmisel nädalal. Seetõttu ei saa ma siinkohal analüüsida küll etendusi, kuid see-eest prooviprotsessi jooksul saadud kogemusi.

Gloria roll „Ariosos“ on tegelikult minu esimene tõsiseltvõetavam tervet lavastust läbiv roll, mis hõlmab kõike seda, mis klassikalisele teatrilavastusele omane – suhtlust partneritega laval, tegelaskuju arengut läbi lavastuse, realistlikku mängulaadi (st. tegemist ei ole näiteks lastelavastusega, kus olen mänginud abstraktsemaid tegelaskujusid). Kuidas luua psühholoogilist rollijoonist? Esimeste lugemisproovide ajal tekkis mul juba ähmane ettekujutus, millist inimtüüpi Gloria võiks esindada. Võtsin arvesse kõiki faktilisi andmeid, mida tema kohta teadsin – ta on aadlipreili kasvatusena, vägivaldse mehe juurest põgenenud, lapse ema, 20. aastane, perekonna toetusest ilma jäänud. Samuti proovisin ära tunda tema võimalikke iseloomujooni – ta on väga tundlik naisterahvas, hooliv, natuurilt väga julge ja õiglustundega, samas on elu vägivaldse mehega muutnud ta ka pelglikuks ja palju alalheitlikumaks, kui ta tegelikult tahaks olla. See info kuhugi teadvuse tagumistesse soppidesse salvestatud, tundsin, et sain esimeste proovide aegu intuiitiivselt väga hästi pihta, mida ja kuidas ma peaksin mängima. Proovide ajal sai ajapikku selgemaks ka Gloria pealisülesanne selle lavastuse jooksul – põgenemine sellesse kummalisse võõrastemajja oli pagamine unustusse, kus ta saaks olla jälle tema ise, eemal kõigist reaalse elu muserdustest ja probleemidest. Väga oluline oli leida üles tema inimlikkus. Vaatamata sellele, et ta on aadlipreili ja pärit saja aasta tagusest ajast, on ta samasuguste inimlike tundmustega kui mina

ise. Olen proovinud panna Gloriasse nii palju inimlikkust kui võimalik, et seeläbi võiks ta mõjuda ehedana ja et temale oleks võimalik kaasa elada. Kooliajal oli meil võimalus kokku puutuda erinevate teatriteoreetikute ja praktikute kirjatööde ja meetoditega. Kuna minu jaoks on tõesti oluline, et teater oleks võimalikult ehe ja hingestatud, võimalikult inimeselt inimesele, siis olen väga väärtustanud Grotowski mõtteid teatri kohta. Ta otsis teatris midagi väga arhailist, seda, mis on inimeses universaalne. Kunst oli tema jaoks vahend millegi enama saavutamiseks, mitte lihtsalt kunst kunsti pärast.

Mis puutub takistustesse, siis need on ka selle lavastuse loomisel ikka samad, mis eelnevailgi kordadel. Kuidas suuta oma mängu niimoodi vallata, et rolli sisseelamine ei tunduks õnnemänguna, vaid oleks igal korral garanteeritud? Kuidas suuta alati tegelaskujuga kaasas olla ja mitte teksti esitades keskendatust kaotada? Analüüsivõime on minu suur õnnistus ja samas kohutav õnnetus. Olen tegelikult mõistnud, et põhjalikum analüüs peab rolli ja lavastuse loomisel küll olema, kuid see peab toimuma algfaasis ära ja hiljem tuleb hakata eelkõige usaldama oma tunnetust ja tajusid. Ka reaalselt suhtlust, mis partneriga laval tekib. Ei tohi takerduda näiteks sellesse, milline mängupartneri tegelaskuju teoorias peaks olema ja jääma nõnda kinni fantaasiakujusse, vaid lõpuks peab ikkagi tajuma seda sama reaalselt inimest, kes su vastas seisab. Samamoodi on enda tegelaskujuga. Tean, et olen teinekord eksinud ka sellega, et olen endale proovinud justkui vägivaldselt peale suruda uskumust, et kõik, mis mu ümber toimub, toimubki päriselt. Tegelikult on ju võimatu sundida ennast tõesti uskuma, et teine inimene ongi päriselt karu või eelmisest sajandist pärit aadliproua. Tuleb lihtsalt mängida, et mis siis juhtuks *kui* keegi *oleks* karu või aadliproua. Olen avastanud, et minu jaoks on väga oluline tajuda, et austan oma tegelaskuju ja suudan laval ennast temana kehtestada. Iga inimene tegeleb igapäevastes situatsioonides pidevalt enesekehtestamisega, tahame mõjuda kellegi teise silmis nii või naasugusena. See määrab meie sihipärase tegevuse. Mängides Gloriat tajun samuti tugevalt, et neil hetkedel, mil olen selle enesekehtestamise tunde kätte saanud, siis võin ükskõik mida mängida. Siis ei tundu mu mäng (mulle) üleüldisena ega mängitsetuna, sest siis olen päriselt laval kohal, reaalses suhtlussituatsioonis.

Palju annab sellele lavastusele juurde ja lihtsustab mängu ka loomulik atmosfäär, mis Koidu seltsimajas juba olemas on. Kuna lavastuse tegevustik toimub ühes kasiinos

võõrastemajas, siis ei ole keeruline Koidu seltsimaja rõsket saali sellena ette kujutada. Kuna lugu on keskendatud võrdlemisi lühikesele ajaperioodile, st. puuduvad suured ajahüpped ja tegevuspaik vaheldub kõigest kahe koha vahel, siis on see minu jaoks kergendanud ka terviku tajumist, mis mõne teise lavastuse puhul on keerukamaks osutunud.

KOKKUVÕTE

Võin julgelt väita, et neli aastat teatrikooli avardasid mu silmaringi märkimisväärselt ja muutsid suhtumist kunsti ja elusse laiemalt. Enne Viljandisse tulekut olin küll teatris nii mõnelgi korral käinud ja ka ise koolis veidi näitemängu harrastanud, kuid esimese lähema kokkupuute teatrimaailma tagumiste tubadega sain ikkagi siin. Täna suudan ilmselt palju enam hinnata seda tohutut tööd, mida inimesed loomingu nimel teevad. Enesedistsipliin peab olema väga tugev, soov pürgida ja saavutada ikka täiuslikumat tulemust, jõuda lähemale sellele miskile, mis oleks võimalikult ehe ja tähenduslik kontsentraat elust. Püüe inimese hinge liigutada ja teda mõtlema panna.

Näitlejana on mul kindlasti veel palju arenemisruumi. Iroonia seisneb selles, et sel teekonnal tuleb mul eelkõige ületada iseennast. Kõige olulisem on minu jaoks praegusel hetkel suuta endaga rahu teha, nii et ma ei õõnestaks ennast seestpoolt iga „vale“ liigutuse või sõna pärast. Seejärel õppida enam keskendumise ja tajumise, liigse analüüsimise asemel. Ning lõpuks lihtsalt armastada seda, mida teen.

Kunst on püha ja seda mitte läbi kannatuse, vaid rõõmu.

LISA

„KARDEMONI LINNA RÖÖVLID”

Lastelavastus

Tekst: Thorbjørn Egner/Vallo Kirs

Lavastaja ja dramatiseerija: Vallo Kirs (TÜ VKA)

Kunstnik: Jaanus Laagriküll

Muusikaline kujundus: Tanel Kadalipp (TÜ VKA)

Osades: Artur Linnus või Imre Õunapuu, Rait Õunapuu, Tanel Kadalipp, Marika Palm või Klaudia Tiitsmaa, Maaja Hallik, Jaan Jaago (TÜ VKA)

Esietendus mais 2011 Ugala Teatri fuajees.

„NULLPUNKT”

Noortelavastus

Tekst: Margus Karu, Jaanika Juhanson (TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia) & trupp

Lavastus: Jaanika Juhanson

Visuaal: Taavi „Miisu“ Varm (Varmstudio)

Valgus: Priidu Adlas (Tallinna Linnateater)

Muusika ja heli: trupp & Tarmo Kesküll

Kostüümid: Lea Ojam (TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia) ja Rakvere Teatri kostüümiladu

Lavastusdramaturg: Anne-Ly Sova

Mängivad TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia 9. lennu tudengid Maaja Hallik, Saara Kadak, Katrin Kalma, Vallo Kirs, Kristian Põldma, Jaanus Tepomees ja Imre Õunapuu ning Silja Miks ja Rauno Kaibiainen (külalisena)

Esietendus 23. septembril 2011 Ugala Teatri suures saalis.

„INETU!”

Koguperemuusikal

Muusika: George Stiles

Libreto ja laulusõnad: Anthony Drewe

Tõlkija: Kirke Kangro

Lavastaja: Kalju Komissarov

Kunstnik: Krista Tool

Muusikajuht: Peeter Konovalov

Liikumisjuht: Oleg Titov

Osades: Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia teatrikunsti

9. ja 10. lennu üliõpilased ja ansambel.

Mängivad:

9. lennu üliõpilased: Maaja Hallik, Saara Kadak, Katrin Kalma, Artur Linnus, Marika Palm, Kristian Põldma, Adeele Sepp, Jaanus Tepomees, Klaudia Tiitsmaa, Hendrik Vissel, Imre Õunapuu, Rait Õunapuu, Vallo Kirs, Siim Maaten

10. lennu üliõpilased: Silver Kaljula, Mihkel Kallaste, Märt Koik, Fatme Helge Leevald, Liina Leinberg, Kristjan Lüüs, Lauri Mäesepp, Laura Niils, Rauno Polman, Sander Rebane, Karl Edgar Tammi, Kaarel Targo, Kristo Veinberg, Birgit Landberg, Jaanika Tammaru, Kaija Maarit Kalvet, Lennart Peep

Ansambel:

Liina Vokk (*TÜ VKA, jazzmuusika õppekava, 3. aasta üliõpilane*)

Sander Kahu (*TÜ VKA, jazzmuusika õppekava, 1. aasta üliõpilane*)

Aveli Paide (*TÜ VKA, jazzmuusika õppekava, 4. aasta üliõpilane*)

Kaarel Kuusk (*TÜ VKA, jazzmuusika õppekava, 2. aasta üliõpilane*)

Säde Tatar (*TÜ VKA, pärimusmuusika õppekava, 1. aasta üliõpilane*)

Mihkel Kalmet (*Viljandi Muusikakool*)

Peeter Konovalov

Esietendus 3. detsembril 2011 Ugala Teatri suures saalis.

„MEREVAIGUPÄRLID”

Interaktiivne kuuldemäng

Tekst: Salme Sabolotny/Maaja Hallik

Näitleja: Maaja Hallik

Juhendaja: Kalju Komissarov

Muusika: Agni Hallik, Tõnis Kirsipu

Kaasa on aidanud veel: Kristian Põldma, Saara Kadak, Katrin Kalma, Maritta Anton, Reelika Palk, Salme Sabolotny

Esietendus 28.mail 2012 TÜ VKA black boxis.

KUULDEMÄNG „JÄNKUTÜDRUK”

Tekst: Saara Turunen

Stsenarist, lavastaja ja muusikaline kujundaja: Taago Tubin.

Helirežissöör: Külli Tüli.

Tõlkija: Kalev Kalkun

Osades TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia etenduskunstide osakonna teatrikunsti 9. lennu tudengid: Klaudia Tiitsmaa, Marika Palm, Saara Kadak, Katrin Kalma, Adeele Sepp, Maaja Hallik, Otto Kosk, Hendrik Vissel, Imre Õunapuu, Rait Õunapuu, Artur Linnus, Kristian Põldma, Siim Maaten, Jaanus Tepomees, Hendrik Vissel, Imre Õunapuu, Vallo Kirs.

Raadioteater 2012

„UNISTA!TUD”

Füüsiline sõnateater

Lavastaja: Marika Palm

Koreograaf: Evelyn Uisk (TÜ VKA tantsukunsti 21. lend)

Kunstnikud: Gerda Sülla & An-Liis Amur (TÜ VKA etenduskunstide visuaaltehnoloogia 8. lend)

Valguskunstnik: Märt Sell (TÜ VKA etenduskunstide visuaaltehnoloogia 8. lend)

Dramaturgiline abi: Laura Kalle (EMTA) & Silvia Soro

Osades: Maaja Hallik, Katrin Kalma, Vallo Kirs, Kristian Põldma, Adeele Sepp, Jaanus Tepomees, Klaudia Tiitsmaa, Hendrik Vissel, Imre Õunapuu, Rait Õunapuu

Esietendus 4.veebruari Ujala Teatri väikeses saalis.

„**ARIOSO**. Nähtamatu õhk”

Tekst: Martin Algus

Lavastaja: Taago Tubin

Kunstnik: Kaido Torn (TÜ VKA teatrikunsti visuaaltehnoloogia 7. lend)

Muusikaline kujundaja: Taago Tubin

Valguskunstnik: Villu Konrad (külalisena)

Osades: Maaja Hallik, Katrin Kalma, Kristian Pöldma, Jaanus Tepomees, Hendrik Vissel,

Imre Õunapuu (TÜ VKA teatrikunsti 9. lend)

ning Kaido Torn (TÜ VKA teatrikunsti visuaaltehnoloogia 7. lend), Luule Komissarov ja

Arvo Raimo (Ugala Teater)

Esietendus 31.mail 2013 Koidu Seltsimajas.

Lõputöös kasutatud fotode autorid on M.Antsmaa, J.Laagriküll, H.Teder jt.

KASUTATUD KIRJANDUS

Hallik, M. 2009-2013. *Erialapäevikud*

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina Maaja Hallik
(*autori nimi*)

(sünnikuupäev: 04.08.1989)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose
“Minu elu kunstis“,
(*lõputöö pealkiri*)

mille juhendaja on Kalju Komissarov,
(*juhendaja nimi*)

1.1.reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

1.2.üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Viljandis, **27.05.2013**